

Forskere i International Adoption:
Jacob Ki Nielsen (29917562) og Merete Laubjerg (60126669)
Job_ki@hotmail.com/jkn@hum.ku.dk og mlau@sund.ku.dk
København den 27. august 2012

---

*Dokument relateret til international adoption, system, etik og praksis i Danmark.
Udarbejdet som introduktion til møde med Folketingets Socialudvalg, 30. august 2012*

International Adoption: et utidssvarende system og en uetisk praksis

Resumé

De seneste års krænkende eksempler på adoptioner af børn med forældre fra lavindkomstlande samt de seneste måneders mediedebat om international adoption (IA) afspejler et utidssvarende system og en uetisk praksis og kalder på en gentænkning og reform af den eksisterende guidende etik, praksis og lovgivning indenfor området (ref. 1).

IA i Danmark

Selvom der historisk set er fortilfælde af transnationale forflytninger af børn, fandt det moderne IA-system sin etablering i forbindelse med Anden Verdenskrig og efterfølgende 'Koreakrigen' (1950-1953). Sidenhen har IA bredt sig som en praksis primært af børn adopteret fra fattige lande i Asien, Sydamerika og Afrika til den Nordatlantiske region.

I en dansk kontekst er Sydkorea det land, hvorfra der siden midten af 1960erne er adopteret flest børn; i skrivende stund ca. 8.800 ud af ca. 23.000 internationalt adopterede medborgere fra godt 60 lande (med en tilskrivning på ca. 300-500 børn om året). Danmark har sammen med det øvrige Skandinavien og den amerikanske stat Minnesota den højeste befolkningsprocentdel af internationalt adopterede; en statistik der kan ses i lyset af IA som en kristen praksis. Ligeledes har et fald i fertiliteten samt udbredelse af ideen om reproduktiv ret i den vestlige verden siden 1960erne affødt et boom i det internationale adoptionsmarked af børn adopteret fra fattige lande til vesten.

IA, en 'Bagdørs'migration

IA er en migrationsform fordi den adopterede skifter statsborgerskab i processen. Kritiske stemmer har i de seneste 10 år betegnet IA som en 'lydløs', 'usynlig', og endog 'tvungen' migration, bl.a. fordi der ikke kendes andre former for transnational migration, hvor der tildeles og fratages nationalt medlemskab i 'overhalingsbanen', som det er tilfældet ved IA (ref. 2). I dette perspektiv kan IA forstås som en slags 'bagdørs'migration. Desuden krydser den adopterede i forbindelse med adoptionen en mængde andre grænser: kulturelle, sproglige, etniske, raciale og religiøse m.fl. Vi mener ikke, at det nuværende IA system respekterer disse forhold, hvilket bl.a. kan ses i transnationalt adopteredes kontakt med psykiatrien og anbringelser udenfor hjemmet efter adoptionen (ref. 3).

IA, et utidssvarende system

International adoption er et kompliceret anliggende, der involverer adskillige parter: den adopterede, den biogenetiske familie samt adoptanterne (adoptionstriaden), sender- og modtagerlandene og ikke mindst det globale samfund. Transnationalt adoptivslægtskab er med andre ord en familieform, der i af- og reetablering krydser flere private og offentlige grænser med den adopterede som migranten og samtidig en slægtskabsform, der må definere sig i forhold til dominerende *biologistiske* og *heteroseksuelle* idealer for familiedannelse. Vi mener, at det nuværende danske IA system IKKE tager højde for flere af disse forhold hvilket f.eks. ses i underkendelsen af biogenetiske slægtninges rettigheder.

Dette ses tydeligt når man sammentænker Haagerkonventionen, FNs børnerettighedskonvention (særligt § 7, 8, 9, 10, 13, 21 og 30 (ref. 4) og den danske lovgivning. Særligt det forhold, at dansk lovgivning tillader formidling af børn til IA via private organisationer, signalerer efter vores opfattelse, en underkendelse af IA som en migrationsform. Ligeledes mener vi, at de private organisationer er med til at fastholde en forestilling om at børnene er 'forældre- eller familieløse' samt legitimere IA igennem udviklingsbistand.

Perspektiv: Undersøge og tage erfaring fra f.eks. den australske adoptionsmodel, hvor IA er et statsligt anliggende og ikke en privatiseret opgave. Staten bør tage det direkte ansvar for IA også i forbindelse med formidling og 'matchning'.

IA, reproduktiv ret og dobbeltstandardisering

IA er et tema indenfor 'seksuelle og reproduktive rettigheder'. Dette giver sig bl.a. til kende derved, at langt størstedelen af alle adoptantpar har gennemgået fertilitetsbehandling forud for adoptionsforløbet. Med andre ord kan IA forstås som en anden og sidste mulighed for at 'få børn'.

Reproduktive rettigheder i Danmark indebærer bl.a. støtte til familieplanlægning og seksualundervisning med henblik på at kunne foretage informerede valg, en kvindes ret til at vælge en sikker og lovlig abort, sundhedsprogrammer før og efter fødsel samt økonomisk støtte og ansvarlige adoptionsprogrammer. I forbindelse med IA er det retten til adoption set fra et adoptantperspektiv, der dominerer idéen om reproduktive rettigheder. Dette har medført en såvel symbolsk som konkret afskrivning af specielt yngre kvinders rettigheder i senderlandene. Vi mener, at IA afspejler en kønsbetinget, etnisk, racial og kulturel dobbeltstandardisering og samtidig reproducerer et skævt magtforhold, hvor den stærke udnytter "den svage/sårbare". Dette ulige magtforhold afspejles både i forholdet imellem de små familier, men også i forholdet 'de store nationale familier', altså i forholdet imellem det 'rige nord og det fattige syd'.

Vi mener ikke, at andre lande nødvendigvis skal have samme standard for reproduktive rettigheder, som den danske, men at det er et problem, at Danmark som et demokratisk og rettighedsbaseret land accepterer adoption af børn fra steder, der har en markant anden standard end den danske. Som parallelle eksempler kan nævnes børnearbejde, køb og salg af organer samt køb af rugemødre i fattige lande. Ser man isoleret på enkelte sager, kan det forekomme som en win-win situation, hvor begge parter hjælper hinanden, men zoomer man ud, bliver det tydeligt, at 'kontrakten' er indgået på basis af et meget skævt magtforhold. Dette ses alene derved at en IA i dag koster mellem 150-200.000 kr.

Samfundsøkonomiske forhold

I 2011 indbragte formidling af 419 børn *adoptionsgebyrer* på knap 40 mio. kr. til de to private adoptionsformidlende organisationer. Medregnes de væsentligste omkostninger ved adoption af børnene, så er beløbet 60-80 mio. kr. Hvad ville man kunne få for et sådant beløb i senderlandene?

Afrunding: Danmark i Verden

Vi mener, at ovennævnte foki samt igangværende IA mediedebatter viser at det danske IA system er utidssvarende. Vi kalder derfor på en gentænkning og reformation af det danske IA system - lovgivning, praksis og etik - hvor den danske stat i videre udstrækning drages til indtægt for formidling og administrationen af transnationale forflytninger af 'små globale medborgere'.

Vi anbefaler at udvalget overvejer perspektiverne for en reform af det danske IA-system, alternativt at tage det op som et socialpolitisk emne.

Reference 1:

Politiken

<http://politiken.dk/debat/kroniker/ECE1679128/soeges-nyt-kritisk-blik-paa-adoption/>

Bragt den 5. juli 2012

Søges: Nyt kritisk blik på adoption

Adoption fungerer som et romantisk billede på antiracisme.

Af Lene Myong (adoptionsforsker)

<http://politiken.dk/udland/ECE1702331/fn-advarer-mod-boerneeksport/>

Bragt den 28. juli 2012

FN advarer mod børneeksport

Etiopien er blevet det ny mekka for barnløse par fra Vesten. Organisationer er bekymrede.

Af DORRIT SAIETZ (journalist)

<http://politiken.dk/cci/ECE1702490/adoptionens-historie--boern-er-blevet-en-mangelvare/>

Bragt den 29. juli 2012

Adoptionens historie: Børn er blevet en mangelvare

Barnløse fra den rige del af verden søger mod stadig fattigere lande for at skaffe børn til adoption.

Af John Hansen (journalist)

<http://www.information.dk/307601>

Bragt i Information den 7. august 2012

Lad adoptivbørn dømmes

Af Anders Christensen, Formand for AC Børnehjælp.

Reference 2:

http://www.icacentre.org.uk/documents/New_Millennium_ICA.pdf

Link til pdf-artikel fra 2002 af Professor Peter Selman, Dept. Of Sociology and Population, University of Newcastle.

'Intercountry Adoption in the New Millenium; the 'quiet migration' revisited'.

Artiklen giver en global/historisk demografisk oversigt for IA.

Reference 3:

Laubjerg M & Petersson B. 'Juvenile delinquency and psychiatric contact among adoptees compared to non-adoptees in Denmark: A nationwide register-based comparative study.' *Nord J Psychiatry* 2011; Early Online, 1-8

Laubjerg M, Petersson B. Greenlandic adoptees' psychiatric inpatient contact. A register-based study. *Scand J Public Health* 2010;38:54-70

Laubjerg M, Petersson B. 'Psychiatric status among stepchildren and domestic and international adoptees in Denmark. A register-based study.' *Scand J Public Health* 2009;37:604-12

Laubjerg M, Petersson B. 'Health-related problems in adopted children. A review.' Medical Research Faculty. University of Copenhagen. *Ugeskr Læger* 2006; 168(41):3507

Laubjerg M. Facta om internationalt adopteredes anbringelser udenfor hjemmet efter adoptionen. Upublicerede data. Juli 2012

Reference 4:

<http://unicef.dk/boernekonventionen>

§ 8 Beskyttelse af identitet: Statens forpligtelse til at beskytte og om nødvendigt genskabe grundlæggende identitet (navn, nationalitet og familierelationer)

§ 9 Forældres beskyttelse af barnet: Barnets ret til at bo sammen med sine forældre, medmindre dette skønnes uforeneligt med barnets tarv. Barnets ret til at opretholde kontakt til begge forældre, hvis det lever adskilt fra den ene eller dem begge. Statens forpligtelse til at genskabe en sådan kontakt, hvis adskillelsen skyldes årsager iværksat af staten

§ 10 Familiesammenføring: Barnets og forældres ret til frit at forlade et hvilket som helst land og rejse ind i deres eget land for at blive genforenet eller for at genskabe forældre-barn forholdet

§ 13 Frihed til at udtrykke sig og til information: Barnets ret til at give udtryk for sine synspunkter, medmindre dette krænker andres rettigheder. Barnets ret til at søge, modtage og videregive information

§ 21 Adoption: Statens forpligtelse til at sikre, at adoption kun tillades, når det er til barnets bedste

§ 30 Minoriteter: Børn fra mindretals- og etniske grupper ret til at leve i overensstemmelse med deres egen religion og tale deres eget sprog.